

Van Hall Larenstein neemt voortouw in groen onderwijs Hbo richt zich met associate degree op nieuwe markt

Elf hbo-instellingen zijn gestart met een tweejarige opleiding, Associate degree (Ad). De studierichting Melkveehouderij van Van Hall Larenstein is de enige deelnemer uit het groene onderwijs. Andere hao-instellingen tonen eveneens belangstelling, maar HAS Den Bosch ziet er niets in.

Het besluit van de jonge boerenzoon staat vast. Een ronkende tractor, de geur van gemaaid gras, de lonkende blikken van de koeien en de vrijheid van het zelfstandig ondernemersschap bepalen zijn toekomst. Veel van zijn leeftijdgenoten kost het moeite een beroep te kiezen, maar de overname van het melkveebedrijf van zijn ouders bepaalt zijn opleiding. Studiecapaciteiten of niet, op het mao kiest hij de uitstroomvariant. Een hao-opleiding kost hem te veel tijd. Bovendien vindt hij de aandacht voor de avo-vakken oninteressant. Deze boerenzoon beseft echter dat de exploitatie van een modern melkveebedrijf meer kennis en vaardigheden vereist dan een afgeronde mao-opleiding. De studieroute Melkveehouderij van de afdeling Dier en Veehouderij van Van Hall Larenstein in Leeuwarden biedt hem met een verkorte hbo-opleiding een alternatief.

Nieuwe markt

Dit instituut startte in september met tien andere hogescholen de pilot voor een tweejarige hbo-opleiding als onder-

deel van de hbo-bacheloropleiding. Deze programma's geven recht op een afzonderlijk diploma, de Associate degree (Ad). Voormalig staatssecretaris Rutte introduceerde dit nieuwe type onderwijs om meer studenten uit het mbo naar het hbo te krijgen. Veel mbo-leerlingen aarzelen nu om nog eens vier jaar te studeren voor een hbo-diploma. Dit geldt ook voor werkenden die erover denken een studie op te pakken. Deze programma's bieden bovendien een oplossing voor hbo-studenten die dreigen uit te vallen. Na het behalen van een Ad kan iemand meteen of later bij een hogeschool in twee jaar zijn hbo-bachelor afronden. De deelnemers hebben recht op studiefinanciering als ze voldoen aan de standaard financieringseisen.

“Bedrijfsopvolgers beseffen dat de overname van een melkveebedrijf meer vereist dan alleen een mao-opleiding”

Jan van der Valk, directeur van de unit Landbouw en Bedrijfskunde van Van Hall Larenstein, vertelt dat zich inmiddels 34 studenten voor de Ad-opleiding hebben aangemeld: “Boven verwachting, we hoopten op 25 studenten.” De studenten hebben met uitzondering van een havo-leerling allen een mao-achtergrond. Hij stelt dat dit niet ten koste gaat van andere studierichtingen, het aantal aanmeldingen hiervoor is gelijk

gebleven. De relatief grote belangstelling schrijft hij toe aan de ontwikkelingen in de agrarische sector: “Bedrijfsopvolgers beseffen dat de overname van een melkveebedrijf meer vereist dan alleen een mao-opleiding.” De interesse hangt volgens hem ook samen met de veranderingen bij de opleiding Managementtraining Veehouderij (MTM). Omdat de subsidiëring verviel daalde het jaarlijkse aantal inschrijvingen enkele jaren geleden van veertig naar twintig. Studenten kwamen niet langer in aanmerking voor studiefinanciering en moesten bovendien meer collegegeld betalen. Ondanks de introductie van de Ad-opleiding blijven de aanmeldingen voor de MTM-opleiding stabiel. Van der Valk: “Hieruit kunnen we concluderen

dat voor de helft van de studenten de kosten de keuze voor een vervolgstudie bepalen.”

Twijfels

In februari en september 2007 kunnen ook andere hao-instellingen een Ad-opleiding starten. In de tweede pilot participeren opleidingen die bij de eerste aanvraag niet volledig aan de OCW-eisen voldeden. Andere hao-instellingen

Studenten van de Associate Degree-opleiding Melkveehouderij van Van Hall Larenstein voeren een praktijkopdracht in het veld uit

tonen ook belangstelling. Stoas Hogeschool verwacht in februari een Ad-opleiding voor de studierichting Bloemierkunst te introduceren en CAH Dronten wacht op toestemming voor een Ad-Ondernemerschap voor de opleidingen Dier en Veehouderij en Tuin- en Akkerbouw. Wiggele Oosterhof van dit

instituut gelooft dat deze opleiding meer mbo-ers naar het hao trekt en denkt daarbij vooral aan studenten die opzien tegen een langdurige drie- tot vierjarige studie: “Van één berg maken we twee hobbeltjes, daar kijken aankomende studenten gemakkelijker overheen.” De vestiging Delft van Inholland dient een aanvraag in om in september 2007 een Ad-opleiding Agrarische Bedrijfskunde te starten.

HAS Den Bosch ontbreekt in dit rijtje. CvB-voorzitter Jeroen Naaijens vindt Ad-opleidingen weinig spectaculair: “Ook zonder Ad-opleiding bestaan er mogelijkheden om het hao gecertificeerd te verlaten. Voor mbo- en vwo-leerlingen zijn er tevens hbo-programma’s van 3,5 jaar.” Daarnaast vindt hij het een zwakbodem studenten met een tweejarige opleiding naar het hao te lokken. Hij hoopt ook dat veel mbo-leerlin- →

gen voor het havo kiezen, maar vindt een verkorte studie een verkeerd wapen: “Als havo moeten we in staat zijn studenten voor een volledige studie te motiveren.” Ook vraagt Naaijken zich af of het bedrijfsleven waarde hecht aan Ad-gerecertificeerde werknemers: “Het duurt lang voordat werkgevers nieuwe certificaten herkennen en naar waarde inschatten.” Ook bedrijfseconomisch plaatst hij vraagtekens. Veel nieuwe opleidingen kenmerken zich door een grote belangstelling bij de introductie, maar zakken vervolgens af naar een onrendabel niveau. De grote initiële vraag wekt de schijn op van het gat in de markt terwijl er in werkelijkheid sprake is van een inhaalslag: “We hopen dat onze collega’s succes hebben, maar feliciteren hen pas wanneer de belangstelling op lange termijn stabiel blijft.” Daarnaast vindt Naaijken dat de strakke overheidsregels de ruimte voor onderwijskundige experimenteren te veel beperken.

Mbo-plus

Het is daarnaast de vraag of het Ad-cer-

tificaat als een uitgekilde hbo-opleiding in het vaarwater komt van opgetuigde mbo-varianten als mbo-plus. In het groene onderwijs staat laatstgenoemde opleiding met 110 deelnemers nog op het programma bij de locatie Barneveld van het Groenhorst College. Directeur Renze Holwerda vindt Ad-opleidingen geen bedreiging. Ook Van Hall Larenstein biedt naast de Ad-opleiding samen met PTC+ de mbo-opleiding Managementtraining Melkveehouderij (MTM) aan. Van der Valk stelt dat van een overlap in deze opleidingen geen sprake is. De programma’s en het niveau vormen het verschil: “Onze Ad-opleiding bestaat uit hbo-modules terwijl MTM het accent legt op praktische vaardigheden. Omdat de belangstelling voor de MTM-opleiding stabiel blijft, lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de deelnemers dit ook zo zien.” Directeur Peter van ’t Rood van de mbo-vestiging Meppel van AOC Terra noemt een discussie over een eventuele overlap in de programma’s van Ad en mbo-plus achterhaald. In 1999 introduceerde de toenmalige vestiging Fre-

deriksoord het mbo-plus voor havo-leerlingen. Na een spectaculaire start stortten de inschrijvingen het volgende leerjaar ineen. “De betere doorstroming van de havo naar hbo veroorzaakte deze terugval. Je ziet dan toch dat leerlingen de voorkeur geven aan een hbo-diploma”, aldus Van ’t Rood. Ook buiten het groene onderwijs zien mbo-instituten Ad-opleidingen evenmin als een bedreiging. Susan van Bente, woordvoerder van de MBO Raad, stelt dat exacte cijfers ontbreken, maar bevestigt dat door de sterk verbeterde aansluiting tussen havo en hbo de belangstelling voor deze op havisten gerichte opleidingen de laatste jaren afneemt. Op dit moment kiest ongeveer de helft van de leerlingen van vierjarige mbo-opleidingen voor een hbo-studie. Zij ziet de Associate Degree-opleidingen als een mogelijkheid om de andere helft met het hbo-niveau in aanraking te brengen. □